

OPEN MONUMENTEN DAG

ZA13
SEPT
2025

Erfgoed &
Architectuur
Gebouw(d)
om te blijven!

VRIENDEN
LOTERIJ

openmonumentendag.nl

Overzicht opengestelde monumenten

01. Kruispuntkerk | Schoolstraat 2 Startpunt Openmonumentendag Voorschoten 2025

Voormalig gereformeerde kerk gebouwd in 1922 – 1924. In de Kruispuntkerk wordt een cultuurcentrum gerealiseerd met ernaast een woongebouw met huurwoningen. Met deze ontwikkeling ontstaat een bruisende locatie voor sociaal-culturele activiteiten en ontmoetingen in Voorschoten. Toelichting op de ontwikkeling van de Kruispuntkerk tot het cultuurcentrum van Voorschoten en een middelpunt in het centrumplan Voorschoten wordt gegeven bij de start van de Open Monumentendag Voorschoten.

Presentatie Centrumplan 10.00 – 11.00 uur.
Openingstijden: 10.00 uur – 16.00 uur.

02. Ambachts-en baljuwhuis | Voorstraat 12 – 14 Raad- en rechtshuis. Het Ambachtshuis is in 1635 gebouwd, het Baljuwhuis in 1640. Jan Sloof vertelt over de historie. Openingstijden: 11.00- 16.00 uur

03. Tuinen landgoed Berbice | Leidseweg 221 17de eeuwse buitenplaats met hoofdhuis uit 1785. (Hoofdhuis niet toegankelijk) Park rond 1803 ontworpen door J.D. Zocher. Livemuziek op momenten van de dag. Openingstijden: 10.00 - 16.00 uur

04. Park Beresteyn | Park Beresteyn 4 Park Beresteyn is dit jaar niet opengesteld voor publiek.

05. Brandweermuseum | Burgemeester Ter Haarplein 1 U kunt komen kijken naar blusmaterialen vanaf ca.1850 tot heden. Er zijn blusmeters te zien en een van de eerste brandspuiten uit 1883 van ontwerper Jan van der Heijden Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

06. Dorpskerk, toren en kerkhof | Kerkplein 2 Nederlands Hervormde kerk in neogotische stijl. Gebouwd in 1868 op de plek waar vanaf de 9de eeuw een kerk stond. De kerktoeren dateert van 1539. Beklimmen toren op eigen risico! Openingstijden: 10.00 - 16.00 uur

07. Kasteel Duivenvoorde | Laan van Duivenvoorde 4 De eerste vermelding van 'Duivenvoirt' dateert uit 1226. Toen was het nog een vierkante verdedigingstoren, een zogenaamde donjon. In opdracht van Johan van Wassenauer kreeg het kasteel in 1631 zijn huidige uiterlijk. Openingstijden: 11.00 – 17.00. Te bezoeken tegen gereduceerd tarief.

08. De Knipmolen | Vliet en Wegen 3 Poldermolen uit 1814, Molenaar Teun Waltman vertelt over het vak. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

09. Gemaal de Vereniging | Oude Veenpad Gemaal uit 1877. Openingstijden: 11.00 – 16.00 uur

10. Het Gemeentehuis | Leidseweg 25 Het huidige gemeentehuis van Voorschoten, is ontworpen door architect W. Verschoor en werd in 1925 in gebruik genomen. Het gebouw omvatte oorspronkelijk een raadhuis,

een school, een gymzaal en een conciërgewoning, rondom een binnenplein. Als onderdeel van Centrum Plan Voorschoten wordt het gemeentehuis gerestaureerd. Presentatie Centrumplan in de Kruispuntkerk van 10.00 – 11.00 uur bij de start van Open Monumentendag Voorschoten.
Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

11. Burg. Berkhoutpark | achter het Gemeentehuis In 1937 aangelegd als werkgelegenheidsproject. Sinds 2000 rijksmonument. Neem een kijkje in de nieuwe educatieve tuin.

12. Kloostertuinen Bijdorp | Veurseweg 3 Het klooster zelf zal vanwege renovaties en bebouwing helaas niet open zijn, maar het is zeker de moeite waard om een kijkje te nemen bij het parkbos en de moestuin met zijn recentelijk gerenoveerde orangerie en tuilmuren. Bij de tuin kunt u onder het genot van een kopje koffie de moestuin teelten bekijken en bij de orangerie zijn allerlei producten te verkrijgen van het landgoed zoals o.a. verse groenten, jam, thee, honing en planten uit de orangerie. Presentatie toekomstplannen Bijdorp in de Kruispuntkerk van 10.00 – 11.00 uur bij de start van Open Monumentendag Voorschoten. Openingstijden: 13.30 - 16.30 uur

13. Koopmanswelvaren | Voorstraat 11 Oorspronkelijke boerderij en herberg van rond 1776. Huidige bestemming tandartsenpraktijk. De pronkkamer wordt opengesteld voor publiek. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

14. Rioolgemaal | Molenlaan 8 Gebouwd in 1940. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

15. Theehuis Jansland | Rosenburgherlaan 7 Oorspronkelijk bijgebouw van een 19e-eeuwse boerderij bij voormalig kasteel Rosenburg. Een ideale pauzeplaats voor een drankje. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

16. Nieuw Groot Knijenburg | Treubstraat 21 - 23 Laatgotische boerderij uit de 16de eeuw. Kom kijken naar de historische Legofiguren van meester Daniël Ponsen. Livemuziek op momenten van de dag. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

17. Verzamelpandje | Voorstraat 3 Woon-/winkel pand uit de 19e eeuw. De eigenaren vertellen u graag de geschiedenis van het pand. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

18. Museum Voorschoten | Voorstraat 17 Tentoonstelling : het verhaal van Voorschoten. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

19. Laurentiuskerk en kerkhof | Leidseweg 221 Neogotische pseudobasiliek met pastorie uit 1865-1868. Het kerkhof dateert van 1820. Orgelspel door Peter Heijligers op momenten van de dag. Openingstijden: 11.00 - 16.00 uur

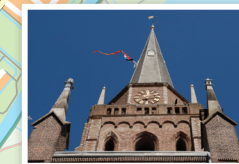
03. Tuinen Landgoed Berbice

MONUMENTENROUTE | ca. 10 km

De vele waardevolle historische gebouwen, parken en tuinen in Voorschoten getuigen van een rijk verleden. Op deze kaart is te zien waar deze monumenten zijn te vinden en welke monumenten u tijdens Open Monumentendag op 13 september 2025 kunt bezoeken.

15. Theehuis Jansland

06. Dorpskerk

08. De Knipmolen

MONUMENTENROUTE

Open Monumenten Dag 2025

In het teken van Architectuur en Erfgoed

Voorschoten heeft een rijke historie met veel oude en nieuwe gebouwen. Tijdens het weekend van Voorschoten zijn veel van de lokale monumenten weer te bezichtigen. Ons dorp is dan op zijn mooist en gezelligst tegelijk.

Het biedt meteen ook de mogelijkheid om aandacht te hebben voor het erfgoed dat Voorschoten rijk is. Generaties zijn er mee opgegroeid en als het goed is zullen vele generaties er in de toekomst nog van kunnen genieten. Een aantrekkelijk en mooi dorp is dan in het belang van iedereen.

De waarde van het erfgoed zit hem voor een deel in de schoonheid van de gebouwen en omgeving, maar voor een deel ook in de geschiedenis van het dorp zelf en het leven dat er in plaats vindt. De vormgeving van de gebouwen is daarbij zowel een testament van het verleden als een inspiratie voor de toekomst. Zoals het thema van de landelijke Open Monumenten Dag het mooi verwoord Architectuur en Erfgoed, gebouw(d) om te blijven.

Esthetiek is een belangrijke component. Het zegt iets over de algemene smaak die er in een periode was en wat bestuurders en bewoners mooi of juist lelijk vonden. Ook speelt functionele architectuur een grote rol in de aanleg van wijken en belangrijke gebouwen. Iedere tijd heeft zo zijn aandachtspunten: bestendiger bouwen met (bak)stenen, type dakbedekking, indelingen van woningen, eigen grondgebonden buitenruimte, de opkomst van eigen sanitaire voorzieningen en de introductie van centrale verwarming en energiezuinige constructies hebben allen grote invloed op de ontwerpen die door de tijd veranderen.

Dit jaar hebben we speciale aandacht voor de architectuur door een route door verschillende woonwijken te maken, een tocht door de tijd. We kunnen dan een keer stilstaan waar we in het dagelijks leven gedachteloos aan wordt voorbij gegaan. Wanneer is deze wijk ontstaan en wat maakt het nou zo bijzonder?

We hopen natuurlijk dat de inwoners van Voorschoten tijdens het weekend met andere ogen naar hun eigen dorp kunnen kijken zodat de bouwstijlen weer tot leven komen. Liefst gaan dan ook de allerkleinsten mee, om ze te leren kijken naar alle verschillen én overeenkomsten, naar wat mooi is én wat praktisch is aan gebouwen. Omdat het later ook hun erfgoed is, gebouw(d) om te blijven.

Open Monumenten Dag 2025 wordt ieder jaar georganiseerd vanuit de Vrienden van Voorschoten. Deze vereniging streeft ernaar om de culturele en maatschappelijke belangen van alle Voorschotenaren te behartigen. De commissie die de Open Monumentendag dit jaar organiseert bestaat uit Kees Scheepens, Monique van Kraay, Huub van der Post en Martijn Schoonhoven.

Voorschotense Krant

! Geopend zijn uitsluitend boerderijen 05, 06 en 26.

01. Voorstraat 33	23. Cathrina's Hoeve Papelaan-west 97
02. Voorstraat 31	24. Geestwoning Generaal Spoorlaan 24
03. Molenlaan 5 (Bierstekerij)	25. Rosendaal Rosenburgherlaan 2
04. Het Wapen van Wassenaar Voorstraat 13	26. Theehuis Jansland Rosenburgherlaan 7 ***
05. Het Koopmanswelvaren Voorstraat 11	27. Horstlaan 14
06. Nieuw Groot Knijnenburg Treubstraat 21-23	28. Horstlaan 6, 8, 10
07. Herdershoeve Leidseweg 104	29. Zuidhoeve Veurseweg 290
08. Vredenhoef Leidseweg 202	30. Horstlaan 4
09. Allemansgeest Hoflaan 55	31. Kniplaan 3
10. De Hooghkamer Hooghkamer 2	32. Vliet en Wegen Vliet en Wegen 3
11. Bouwlust Leidseweg 555	33. Grenshoeve Veurseweg 350
12. Vredebest Leidseweg 553	34. Kasteelhoeve Veurseweg 348
13. Nooitgedagt Leidseweg 517-519	35. Bouwlust Veurseweg 215
14. Leidseweg 442	36. Vredebest Veurseweg 166-168
15. Lammerenberg Leidseweg 340	37. Mariahoeve Veurseweg 125
16. Lindehoeve Leidseweg 279	38. Woelwijk Woelwijklaan 11
17. Keerhoeve Leidseweg 229	39. Oud Woelwijk Essenlaan 3
18. Corneliahoeve Leidseweg 227	40. Dorpwijk Veurseweg bij 3 (Klooster Bijdorp)
19. Adegeest Bachlaan 18-20	41. Lindehoeve Lindepad 1
20. Op den Elst Oude Adegeesterlaan 1	42. Dorpzicht Burg. Van der Haarplein 4a, 6
21. Rodenburg Oude Adegeesterlaan 5	43. Papelaan west 117**
22. Donkwoning Donklaan 80	44. Nooitgedacht Papelaan west 236 **

De route, vanaf Voorstraat is hier in het kort weergegeven. Voorstraat uitrijden, via Treubstraat en Treubplein naar de rotonde bij het Gemeentehuis. Leidseweg volgen tot Hoflaan, rechtsaf naar Allemansgeest. Linksaf bruggetje over en fietspad langs Korte Vliet volgen tot Ter Wadding. Vervolgens links af de Leidseweg blijven volgen tot net voor Berbice. Linksaf Nicolaespad volgen tot Van Beethovenlaan. Van Beethovenlaan volgen tot Oudegeesterlaan. Rechtsaf Nassaukade en linksaf Bachlaan. Links aanhouden naar Strauszplantsoen, deze uitrijden tot wandel/fietspad Oranjewatering. Langs tennispark Forescate en station. Naam pad wordt dan Geestwoningpad, tot Rosenburgherlaan volgen (hier mogelijkheid voor stop bij Theehuis Jansland). Fietspad verder volgen tot Horst en Voordelaan, ga linksaf. Deze laan gaat over in Horstlaan. Horstlaan uitrijden tot Veurseweg, Rechtsaf en meteen links de tunnel door en Veurseweg volgen terug naar het dorp. Na Klooster Bijdorp oversteken en de Voorstraat inrijden. Totale lengte van de route is ca. 15 km. **De route is ook goed berijdbaar voor Fietsmaatjes.**

*** Theehuis Jansland, was ooit een bijgebouw bij kasteel Rosenburgh, nu theehuis. Een mooie pauzeplaats in de natuur.

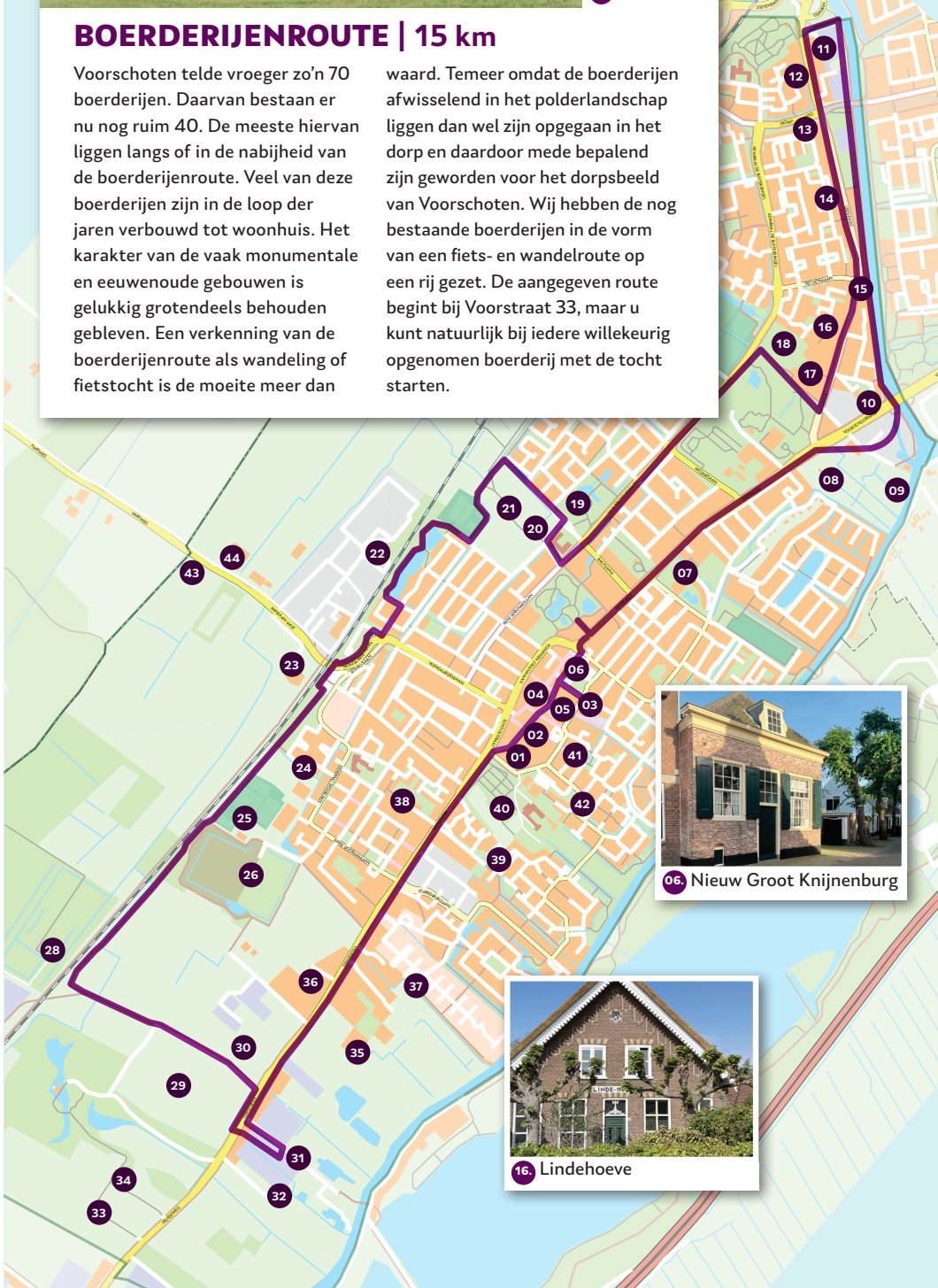
** Deze boerderijen zijn niet in de route opgenomen.

BOERDERIJENROUTE | 15 km

Voorschoten telde vroeger zo'n 70 boerderijen. Daarvan bestaan er nu nog ruim 40. De meeste hiervan liggen langs of in de nabijheid van de boerderijenroute. Veel van deze boerderijen zijn in de loop der jaren verbouwd tot woonhuis. Het karakter van de vaak monumentale en eeuwenoude gebouwen is gelukkig grotendeels behouden gebleven. Een verkenning van de boerderijenroute als wandeling of fietstocht is de moeite meer dan

waard. Temeer omdat de boerderijen afwisselend in het polderlandschap liggen dan wel zijn opgegaan in het dorp en daardoor mede bepalend zijn geworden voor het dorpsbeeld van Voorschoten. Wij hebben de nog bestaande boerderijen in de vorm van een fiets- en wandelroute op een rij gezet. De aangegeven route begint bij Voorstraat 33, maar u kunt natuurlijk bij iedere willekeurige opgenomen boerderij met de tocht starten.

06. Nieuw Groot Knijnenburg

16. Lindehoeve

BOERDERIJENROUTE

Een tocht door de tijd

Een korte geschiedenis van erfgoed en architectuur in Voorschoten

Zo'n 10.000 jaar geleden, aan het einde van de laatste ijstijd, begon de zeespiegel snel te stijgen. Rond 5.000 jaar geleden reikte het zeewater tot aan de Utrechtse Heuvelrug. Door getijdestromingen ontstonden strandwallen, waarop de eerste nederzettingen verschenen, zoals in het huidige Voorschoten, Lisse en Hillegom.

De duinen bij Wassenaar ontstonden pas rond het begin van de jaartelling. In die tijd legden de Romeinen een vaarroute aan om de gevaarlijke kuststromingen te omzeilen. Deze waterweg, genoemd naar de Romeinse commandant Corbulo, groeide uit tot een kanaal met jaagpad. Een belangrijke halte was de korenmolen Oranjeboom, waarvan een gedenksteen nog te zien is in een flatgebouw uit 1950.

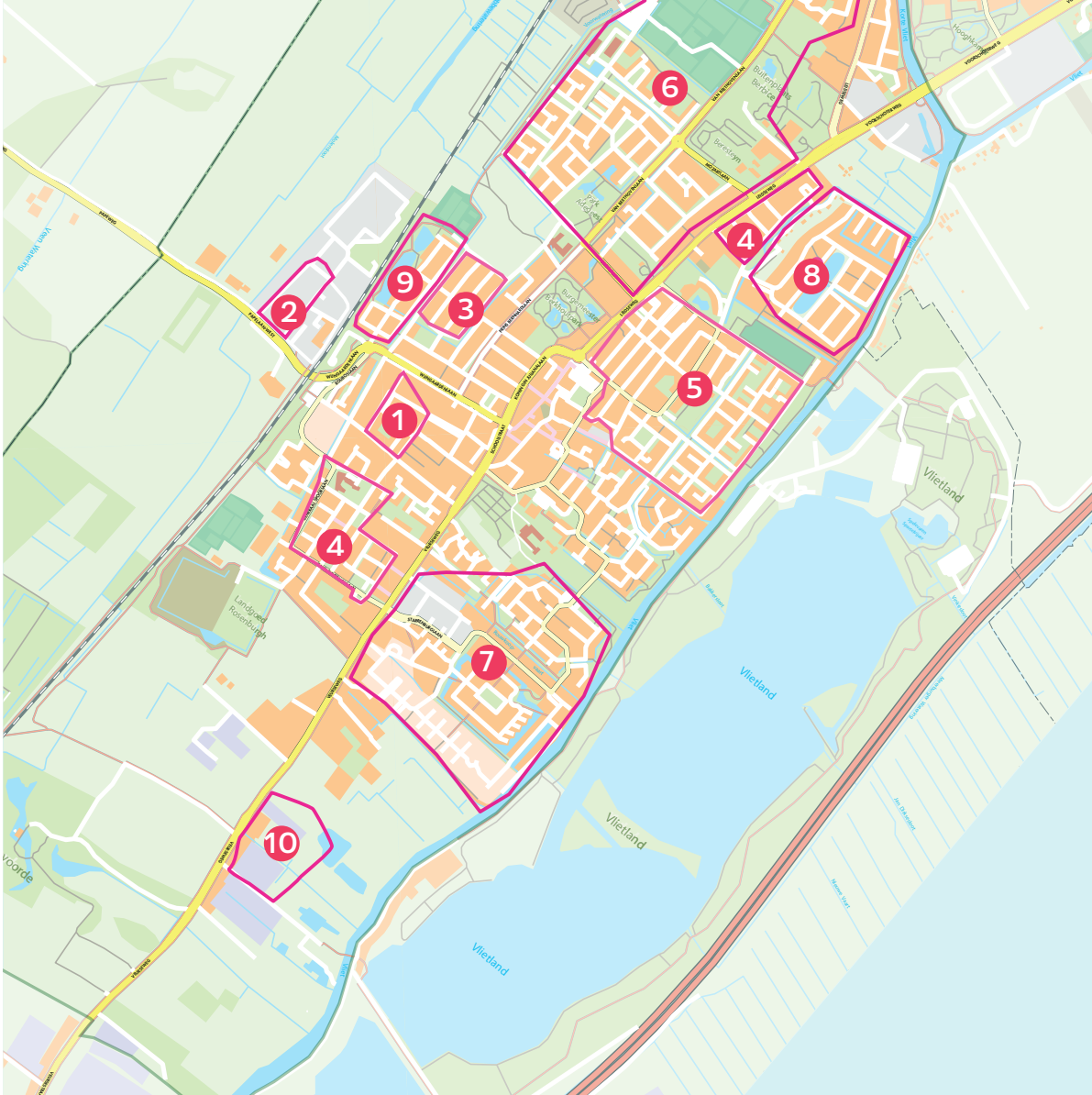
Het landschap rond Voorschoten is gevormd door molens en gemalen die het water uit de polders afvoerden. De Knipmolen (1814) en gemaal De Vereeniging zijn nog steeds te bezichtigen als voorbeelden van historische waterbeheersing.

De 'tocht door de tijd' begint in de Voorstraat, met 17e-eeuwse panden zoals het Ambachts- en Baljuwhuis. Ook kasteel Duivenvoorde, klooster Bijdorp, buitenplaats Berbice en Huize Beresteyn kregen in deze periode hun huidige uiterlijk.

Vanaf de 20e eeuw groeide Voorschoten sterk. De Bloemenwijk was de eerste uitbreiding buiten de strandwal, met een tuindorppachtige opzet. Daarna volgde de Dobbewijk, met functionele baksteenarchitectuur. In de jaren 30 tot 50 werd de Nassauwijk gebouwd, herkenbaar aan baksteen, erkers en voortuintjes. De Krimwijk en Boschgeest volgden in de jaren 50, met wederopbouwstijl en veel lichtinval. De Vlietwijk uit de jaren 60 bood een oplossing voor de woningnood met hoogbouwflats. In de jaren 60 en 70 kwamen Adegeest en Noord-Hofland, met veel groen en gezinswoningen.

In de jaren 90 ontstond Starrenburg, gevolgd door Starrenburg II in 2001, met moderne, energiezuinige woningen. In 2006 werd de polder Allemansgeest bebouwd, met architectuur geïnspireerd op Jugendstil en Art Nouveau. Rond 2010 werd Het Voorsche Park gebouwd, in jaren 30-stijl, met veel aandacht voor groen en water. De nieuwste wijk is Roosenhorst, een luxe buurt met landelijke uitstraling, rieten daken en natuurlijke materialen.

De ontwikkeling gaat door. Drie grote projecten zijn in uitvoering: Park Bijdorp (rond het klooster), de herbestemming van de Kruispuntkerk tot cultureel centrum, en de transformatie van Huize Beresteyn tot appartementencomplex. Twee van deze plannen zijn dit weekend te bekijken in de Kruispuntkerk. Daarna kunt u zelf op pad – te voet of per fiets – voor uw eigen tocht door de tijd.

1 Bloemenwijk (eind 19e eeuw)

Eerste uitbreiding buiten de strandwal. Tuindorppachtige opzet met symmetrische straten en veel groen.

2 Dobbewijk (begin 20e eeuw)

Arbeiderswoningen en middenstandshuizen. Eenvoudige baksteenarchitectuur met functionele indeling.

3 Nassauwijk (jaren 30-50)

Jaren 30-stijl: baksteen, erkers, dakoverstekken. Veel woningen met voortuintjes en karakteristieke voordeuren.

4 Krimwijk & Boschgeest (jaren 50)

Wederopbouwstijl: functioneel, rechthoekig, met veel lichtinval. Vaak portiekwoningen en rijtjeshuizen.

5 Vlietwijk (jaren 60)

Hoogbouwflats en portiekwoningen. Typisch voor de naoorlogse woningnoodoplossingen.

6 Adegeest & Noord-Hofland (jaren 60-70)

Woonerven, veel groen, gezinswoningen. Typisch voor de suburbane uitbreidingen van die tijd.

7 Starrenburg I & II (jaren 90-2000)

Gevarieerde woningtypes, moderne architectuur. Veel aandacht voor wooncomfort en energiezuinigheid.

8 Allemansgeest (2006-2014)

Nieuwbouw met Art Nouveau en Jugendstil kenmerken. Appartementen, rijtjeshuizen en vrijstaande woningen.

9 Voorsche Park (rond 2010)

Gebouwd op voormalige voetbalvelden. Moderne woningen met veel aandacht voor groen en water.

10 Roosenhorst (recent, zuidkant Voorschoten)

Luxe nieuwbouwwijk met landelijke uitstraling. Rieten daken, natuurlijke materialen en ruime kavels.

WOONWIJKENHISTORIE VOORSCHOTEN